

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)

No. (Štev.) 27.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
3. JULIJA (JULIO) 1958

Kaj povedo zadnje volitve v Evropi?

Pred leti se je zdelo, da je sistem dveh velikih strank v eni državi posebnost Angležev in Severnih Amerikancev. Zadnje volitve v Italiji in Belgiji, in še preje tudi v Nemčiji, pa so pokazale, da gre tudi v evropskih državah razvoj v smeri dveh velikih strank.

Pri zadnjih volitvah v Italiji je nastopilo še precejšnje število strank, toda ogromna večina volilcev je dala svoj glas dvema strankama: krščanski demokraciji in komunistom (Nenijevi socialisti niso pravzaprav nič drugega kot nekoliko zmernejši komunisti). Vse ostale stranke so skoraj splahnele. Nekdaj mogočna, večinska liberalna stranka z znanimi imeni (Nitti, Bonomi, Giolitti in dr.) je danes mala politična skupina. Desničarji (fašisti in monarhisti) so doživeli velik, morda končen poraz. Nekaj manjših strank (Saragatovi socialisti, republikanci) so se sicer še obdržali pri življenju, toda sprčo demokratskega in komunističnega kološa ne pomenijo dosti.

Podobno se je zgodilo v Belgiji. Tudi tu se je večje število strank zreduciralo na tri stranke: na krščanske demokrate ter na socialiste in liberalce. Ker pa so socialisti in liberalci zadnja štiri leta delovali skupaj in ker imajo v raznih važnih vprašanjih (n. pr. šolstvo) isto stališče, obstojata dejansko samo dva bloka: krščansko demokratski in socialistično-liberalni. Vse druge stranke nimajo nobene moči in pomena.

Tudi pri lanskih parlamentarnih volitvah v Nemčiji smo videli, da se skoraj vsi volilci odločajo samo za dve stranki. Manjše stranke nimajo več tiste privlačnosti kot so jo imele še pred leti.

Kaj sili pravzaprav volilce, da se vedno bolj navdušujejo za sistem dveh strank. Po informacijah, ki jih je bilo mogoče zbrati, se zdi, da vplivajo na to odločitve naslednje stvari:

Predvsem ni dvoma, da so volilci danes politično bolj zreli kot so bili pred desetletji. Volilci se zavedajo pomena in vrednosti svojega glasu in nočejo tega glasu izgubiti na ta način, da bi ga dali komurkoli. Hočejo sodelovati in sodelovati pri postvstvu države. Dobro se zavedajo, da male politične skupine in strančice s še tako blestečimi programi ne bodo odločale v državi in je zato izgubljen glas, ki bi bil oddan zanje. Ljudje so postali realisti. Ne volijo stranke zaradi njene zgodovinske slave (liberalci in fašisti v Italiji, nacisti v Nemčiji), ni jim mar za mite in simbole (monarhisti), ampak pri ocenitvi in presoji strank gledajo na konkretni današnji program in posebno še na že uspešno opravljeno delo ter na zasidranost stranke med ljudstvom.

Tudi se zdi, da je prenehala doba, ko so se volilci odločali za določene stranke zaradi zelo znanih ljudi, ki so vodili te stranke. To se je jasno videlo v Italiji po smrti De Gasperijskega. Mnogi so bili mnenja, da bo ogromno volilcev po smrti De Gasperijskega zapustilo stranko. Pa se to ni zgodilo. Stranka napreduje ne glede na imena. Vidi se, da se ljudje opredeljujejo za stranke in njihove programe in ne za osebe.

Mnogi so prerokovali komunistom poraz v Italiji zaradi znanih dogodkov na Madžarskem. Pa zgleda, da ti dogodki niso imeli velikega vpliva na maso volilcev. Saj je verjetno, da mnogi italijanski komunisti niso odobravalji dogodkov na Ogrskem, vendar pa so pri volitvah volili komunistično stranko.

Ljudje so se torej zakorenili v svoje stranke in vstrajajo v njih kljub temu, da z eno ali drugo stvarjo v stranki niso zadovoljni.

Svetovni nazor ima še vedno velik pomen tam, kjer ena ali več strank postavljajo v svoj program svetovnonazorska vprašanja ali kjer dejansko posegajo v ta vprašanja. Jasno je, da v takih razmerah volilci drugega svetovnega nazora ustanavljajo stranke, ki branijo njihov svetovni nazor. V Italiji, Belgiji in Nemčiji imamo stranke, ki zagovarjajo laiciistično vzgojo v šolah, ki zagovarjajo razvezno zakona, ki zahtevajo ločitev cerkve od države i. t. d. Popolnoma razumljivo je, da so se v

De Gaulle odloča v Alžiru

Ob priliki svojega obiska v Alžiru, kamor se je iz Pariza De Gaulle podal v sredo, 2. t. m. za tri dni, je novi francoski predsednik razpravljal o dveh najvažnejših problemih, ki jih mora Francija rešiti na tem svojem severnoafriškem ozemlju, če hoče znova spraviti v normalen tek svoje težko prizadete finance ter obdržati prestiž, politični in gospodarski, na južni obali Sredozemskega morja.

Eden teh problemov je vprašanje konca vojne z alžirskimi uporniki, drugi pa, kaj storiti s francosko vojsko v Alžiru, ko bo vojne konec.

Čeprav je prvi problem važnejši od drugega, vendar bo De Gaulle moral najti rešitev vprašanja, kako prevesti 400.000 mož močno vojsko iz političnih funkcij, ki si jih je prisvojila tekom vojne z uporniki in ob nedavni revoluciji, ki je De Gaulle-a postavila na oblast v Parizu, na izključno vojaško delovanje, kamor vsaka vojska spada. Ta prevod je otežkočen prav posebno zaradi močnega političnega značaja, ki si ga je vojska pridobila ob ustanavljanju alžirskih varnostnih odborov. O teh problemih je De Gaulle imel napovedane tajne seje.

Francoska vlada je medtem odobrila nekatere dekrete, s katerimi je De Gaulle odšel oborožen v Alžir. Dekreti določajo pogoje, pod katerimi je mogoče civilno oblast začasno predati vojaškim vodjem v Alžiru, dalje določajo oblast René Brouilleta, glavnega tajnika za alžirske zadeve v De Gaulleovi vladi ter organizacijo vlade, ki jo vodi De Gaulle.

Rdeči revizionizem

Moskva je nedavno objavila, da je CKKP v ZSSR odobril predlog Hruščeva, po katerem je v ZSSR prenehala od države vodena in prisilna predaja poljedelskih proizvodov komunističnim oblastem. Odslej naprej bo ruski mužik mogel svoje poljedeljske proizvode prodajati državi po lastni uvidenosti, dasti bo še vedno moral dosegati kvote, ki jih je oblast doslej vedno določala.

Ta akcija CKKP je eden največjih revizionizmov v ZSSR, t. j. predstavlja eno največjih kršitev pojmovanja marksistično-leninističnega dogma o komunizmu. In revizionizem je bil eden od "zločinov", za katerega je bil Nagy na Madžarskem likvidiran po ukaz iz Moskve. Zaradi revizionizma tudi jugoslovanskega rdečega diktatorja napadeta Moskva in Peking in z njima vsi drugi sovjetski sateliti.

Obtoženi zaradi "podpiranja revizionistov marksizma-leninizma" so bili tudi Malenkov, Molotov in Kaganovič.

Novo sovjetsko poljedeljsko politiko označujejo na Zapadu za "revolucionarno". To oznako zasluži, ker se je v ZSSR končala dolga doba prisilnih dajev vlad in jo zamenjala doba, ko bo vlada odkupovala proizvode s kolektivnih farm po cenah, ki naj dvignejo iniciativno kmečkega prebivalstva.

Ta nova politika je delo Hruščeva, pa ga nihče v ZSSR doslej še ni obožil revizionizma. Prav tako ne pred meseci, ko je zavrgel "preizkušeno formulo Stalina" o kolektivnih traktorskih farmah. posebni stranki združili volilci, ki branijo krščanska načela v zasebnem in javnem življenju. Popolnoma drug položaj je v Angliji in v Severni Ameriki. Tam se vodilni veliki stranki ne spuščata na svetovnonazorska področja in tam zato tudi ni bilo potrebe organizirati strank s svetovnonazorskim obelježjem.

Silno pomemben je tudi strankin aparat. Med tem ko so še pred prvo svetovno vojno razpolagale stranke z zelo revnim aparatom (skromno strankino glasilo, tu in tam kaka strankina pisarna), se je položaj v zadnjih desetletjih bistveno izpremenil. Zaslugo za to ima komunizem. Ta je ustvaril v svojih strankah silno precizen in močan aparat s številnimi organizacijami vseh vrst, za vse stanove, vse starosti, za delavce in kmete, preproste in izobražene i. t. d., s številnimi časopisjem tudi vseh vrst, z dobro izšolanimi agitatorji in strankinimi funkcionarji, z rednimi

ileov delegat za Alžir gral. Salan. Pariška vlada je tudi postavila grala. Andreja Zellerja za naslednika odstopivšega šefa vrhovnega štaba grala. Henrika Lorillota. Lorillot je namreč prosil za prevedbo v rezervo. Za kratko dobo je bil po vstaji alžirskih častnikov vrhovni šef štaba oboroženih sil namesto odstopivšega grala. Pavla Elyja. Gral. Ely je znova prevzel ta položaj, ko je De Gaulle prišel na oblast.

Pariška vlada je tudi sklenila, da bodo odpoklicali v avgustu večje število vojaštva iz Alžira domov po 27 mesecih službe in ga znova vrnili v civil. Čestniki pa bodo ostali v vojaški službi še nadaljna dva ali tri mesece. Vlada goji namreč veliko upanje na hitro rešitev alžirskega problema.

Alžirski varnostni odbor je sprejel De Gaulle-a in njegovo delegacijo z vsemi častmi kljub temu, da jo sestavljajo nekateri člani, ki v Alžiru niso priljubljeni. Med temi je socialistični vodja Guy Mollet, ker Alžirci vztrajno zahtevajo, da De Gaulle odpravi iz svoje okoličnice vse vodje bivših francoskih vlad. Alžirski varnostni odbor je pred prihodom De Gaulle-a izglasoval resolucijo, s katero zahteva vključitev muslimanskega prebivalstva Alžira v francoski narod.

V Kairu pa so objavili, da bodo tam ta teden razpravljali o ustanovitvi alžirske uporniške vlade v tujini. Tozadevne konference se bodo udeležili vsi najvažnejši vodje alžirskega uporniškega gibanja.

Skozi Libanon v Irak in Arabijo

Če se bo arabskim nacionalistom posrečilo dobiti Libanon v svojo oblast, bosta njihov naslednji cilj Irak in Arabija. Ta ugotovitev, do katere so prišli na zunanjih ministrstvih v Londonu in Washingtonu, povzroča resno zaskrbljenost v obeh prestolnicah, medtem ko borbe med uporniki in vladnimi četami v Libanonu naraščajo. Kriza v Libanonu se z veliko naglico bliža svojemu vrhuncu.

Eno glavnih vprašanj je, če bodo ZN hitro in uspešno reagirali z vojaško intervencijo. Glavni tajnik ZN Hammarskjöld je po pregledu položaja v Libanonu kjer se je mudil pretekli teden ter se od tam podal tudi v Kairo k Nasserju na konferenco, izjavil, da je ugotovil, da je borba med uporniki in vlado v Libanonu prav za prav notranja zadeva te države in da morebitno vmešavanje Združenje Arabije (Egipta in Sirije) v borbo predstavlja le izkoriščanje libanonskega položaja te arabske republike v svojo korist, nikakor pa ne predstavlja svetovne nevarnosti za novo vojno na Srednjem vzhodu. Predsednik Libanona Chamoun je na te izjave dejal, da bo v slučaju, če Hammarskjöld ne bo ho-

tel priporočiti vojaške intervencije ZN v Libanonu, on sam zaprosil za izredno sklicanje skupščine ZN, ki naj tak korak odobri.

Če tudi v tem slučaju ZN tega ne bi storili, se bosta USA in Anglija, ki sta v mnogih zadevah obvezani priskočiti Chamounu na pomoč, znašli v neprijetnem položaju lastnega tveganja vojaške intervencije v Libanonu, brez odobritve ZN. Tega koraka pa niti Washington niti London nista pripravljena napraviti brez tozadevnega sklepa Varnostnega odbora ali glavne skupščine ZN. V ZN se resno bojijo, da bi ZSSR izkoristila tako priliko in poslala svoje "prostovoljce", kakor je storila na Koreji. Vojne, ki bi iz tega nastala, pa

političnimi šolami in tečaji, radijskimi sprejemniki in oddajniki postajami, ogromno propagando, mednarodnimi zvezami, neprestanimi sestanki, zborovanji, kongresi in pod. Tak aparat obvlada javno mnenje in vzdržuje maso v stalni napetosti.

Pod vplivom take komunistične politične organizacije so tudi druge stranke, posebej pa še krščanski demokrati v Italiji, morali podobno organizirati svojo stranko in ustvariti tak politični aparat, ki bo dorastel komunističnemu.

Končno so na rezultat volitev v Italiji vplivale tudi kaotične razmere v Franciji s kopico strank, ki niso mogle vladati prav zato, ker jih je bilo preveč.

Zadnje volitve v Evropi nam torej povedo, da se volilci nagibajo k velikim strankam z jasnim programom in veliko politično delavnostjo. Osebe ne pomenijo veliko. Ljudje se oklepajo strank in ne oseb.

Če bi kdo drugi prišel v CKKP na dan s podobnimi idejami, bi ga takoj označili za revizionista. To se je zgodilo Malenkovu, ki se je zavzemal za večjo produkcijo vsakdanjih življenjskih potrebščin v ZSSR. To se je zgodilo Nagyju, ko je proglasil načelo, da je "povečana produkcija poljedeljskih proizvodov eden predpogojev izboljšanja madžarske poljedeljske zaostalosti. "Prav tako Moskva smatra Tita za revizionista, ker je proglasil, da sovjetski način komunističnega gospodarstva ni primeren za jugoslovanske narode in uvaja svojega.

O revizionizmu pa komunisti ne govorijo samo v poljedeljskih problemih. Ko je Hruščev odstranil Molotova, mu je očital, da "se ni držal načel leninistične politike" v odnosih do jugoslovanskega problema. Takrat je Hruščev mnogo govoril o zblizanju med Jugoslavijo in ZSSR, Molotov pa je bil proti zboljšanju jugoslovansko-sovjetskih odnosov. Danes Hruščev vodi napade na Jugoslavijo, obsojajoč Tita kot "revizionista" in "trojanskega konja", ker da je ugotovil, da je Titov način komunizma nevaren za enotnost komunističnega tabora. Molotov se pred dobrim letom dni ni držal "načel leninistične politike", danes pa vodi Hruščev enako politiko, kakor jo je takrat hotel Molotov.

Še jasnejši prikaz problema, kdaj revizionizem ni revizionizem, je naslednji:

V svojem govoru v Sofiji 3. junija je Hruščev obtožil Tita revizionizma, ker sprejema finančno pomoč iz USA. Ker sprejema tako pomoč, je dejal Hruščev, Tito igra na imperialistične karte. Takoj naslednji dan pa je Hruščev poslal Eisenhowerju pismo, v katerem mu predlaga povečanje trgovine med USA in ZSSR in sporoča, da je Moskva za financiranje te trgovine pripravljena sprejeti večja posojila od USA.

Kdaj revizionizem ni revizionizem? To določa dnevno Hruščev v Kremlju.

IZ TEDNA V TEDEN

V Parizu sta se sestala britanski preds. Maecillan ter De Gaulle, vsak s svojim zunanjim ministrom. Na konferenci sta razpravljala o splošnem svetovnem položaju, predvsem pa o problemu Alžira, zahodne politike v severni Afriki in na Srednjem Vzhodu ter o NATO.

V Ženevi v Švici se je v torek začela konferenca atomskih strokovnjakov, na kateri nameravajo razpravljati o možnostih mednarodne kontrole atomskih eksplozij. Prav tista, ki je to konferenco predlagala, je bila ZSSR. Zapad je na predlog takoj pristal, takrat pa je ZSSR objavila, da se bo udeležila konference le pod pogojem, da se prej sporazumejo, da bodo velesile povsem prenehale z atomskimi poskusi in prepovedale uporabo atomskega orožja. USA in zapadne sile so vztrajale na stališču, da je treba najprej ugotoviti, če obstoja možnost kontrole atomskih eksplozij kjer koli na zemeljski obli, predno bi se razgovarjali o končni prepovedi atomskih poskusov. ZSSR je nato nameravala bojkotirati konferenco, ki jo je sama sprožila, ker pa je Zapad nadaljeval s pripravami in poslal svoje strokovnjake v Ženevo kljub možnosti sovjetske neudeležbe, se je tik pred začetkom, t. j. v nedeljo, ZSSR odločila, da se tudi udeleži zasedanja v Ženevi.

Ker so sovjeti Titu odpovedali finan-

DIA DE LA INDEPENDENCIA

En el mes de julio recuerdan ambas Américas el día de la independencia, dando que ese es el mes de las respectivas fechas patrias: en USA 4 de julio, en la Argentina 9 de julio.

Hace 142 años — el 9 de julio 1816 — proclamó el Congreso Nacional en Tucumán la independencia de las Provincias Unidas del Sur y su forma de gobierno republicano. Así resultó completada la revolución de Mayo del 1810.

Con motivo del 142º aniversario de la Independencia Nacional, el 9 de julio habrá en Buenos Aires una revista y desfile militar de las fuerzas de tierra, mar y aire ante el Presidente de la Nación doctor Arturo Frondizi.

DAN NEODVISNOSTI

Mesec julij je v obeh Amerikah posvečen svobodi, ko posamezne države proslavljajo dneve svoje neodvisnosti. V Severni Ameriki jo bodo proslavljali jutri dne 4. t. m., v Argentini pa dne 9. t. m.

Pred 142 leti — 9. julija 1816 — je Narodni kongres v Tucumanu slovesno proglasil politično neodvisnost Združenih južnih provinc in objavil republikansko obliko vladavine. Majska revolucija iz leta 1810 je bila tako v celoti izvršena.

Na dan 142. obletnice argentinske neodvisnosti bo v Buenos Airesu pred predsednikom republike dr. Arturjem Frondizijem velika vojaška parada argentinske suhozemske vojske, mornarice ter letalstva.

po izkušnjah s Koreje ni mogoče praktično nikdar končati.

Sovjeti so se vzdržali glasovanja, ko so ZN sklenili odposlati v Libanon svoje opazovalce, so pa glasno povedali, da so nasprotni pošiljki policijske sile ZN v Libanon. Istočasno pa se libanonski uporniki pripravljajo na močne udarce proti vladnim oddelkom, da bi izsilili odločitev še pred kakršno koli akcijo ZN. Če bodo ti njihovi udarci postali resno nevarni zahodno nastrojeni Chamounovi vladi, bosta USA in Anglija, ki tokrat nastopata kot ena sila, čeprav je London previdnejši od Washingtona, morala resno misliti na uporabo sile. Za to imata že pripravljene na tisoče oboroženih sil v neposredni bližini Libanona ter ameriško šesto floto v Vzhodnem Sredozemlju.

Niti USA niti Anglija nimata name-na ustvariti položaj, iz katerega bi se mogla razviti vojna. Toda bolj kot vojne se bojita arabske nacionalistične zmage, pobarvane z rdečimi "prostovoljci", ker bi ta v nekaj mesecih pripeljala do podobnih zapletljajev tudi v sosednjem Iraku in Arabiji, kjer bi bili težko ogroženi zahodni petrolejski interesi.

Čno pomoč v višini 285 milijonov dolarjev, je njegov podpredsednik Mijalko Todorovič izjavil, da "bo vlada poslala za posojila na drugi strani" (na zapadu), da bodo mogli zgraditi tovarne, ki bi jih morala financirati ZSSR. Dolej je Titova Jugoslavija dobila že nad 1500 milijonov dolarjev zapadne pomoči, večina iz USA.

Kubanski uporniki pod vodstvom Fidele Castra so ugrabili pred dnevi 10 ameriških inženirjev, nastavljenih na graditvi rudnikov nikla in kobalta blizu letalskega oporišča Guantamano. Nekaj dni nato so ugrabili tudi 21 ameriških mornarjev. Castro trdi, da jih je dal ugrabiti, ker USA podpira kubansko vlado proti upornikom.

Nasser je odpotoval na desetdnevni obisk k Titu. Ta ga je pričakal v Dubrovniku. Uradno je Nasser odšel na zdravljenje v Jugoslavijo, opazovalci pa menijo, da se hoče s Titom razgovoriti o problemih Srednjega Vzhoda, zlasti Libanona. Nasser je mnenja, da bo mogel od Tita izvedeti, kaj misli Moskva o tem problemu, Tito pa hoče od Nasserja poročilo o njegovih pogledih na zapadno stališče do tega vprašanja.

Baletko sovjetskega Bolšoj teatra iz Moskve, ki nastopa na bruseljski razstavi v Belgiji, je policija zasačila pri kraji. To je že druga sovjetska kulturna predstavnica, ki so jo dobili na Zapadu pri tatvini.

Dr. Franc Ksav. Lukman umrl

Iz Ljubljane je prišlo sporočilo, da je zadnje dni meseca maja umrl dr. Franc Ksav. Lukman, vseuč. profesor, biv. dekan teol. fakultete in rektor ljubljanske univerze.

Po rodu je bil štajerski rojak. Rodil se je 24. nov. 1880 v Lokah pri Sv. Juriju ob Taboru. Ljudsko šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa od l. 1891-1899 v Mariboru. V višjih gimnazijskih razredih je študiral tudi harmonijo in kontrapunkt v mariborskem Filharmoničnem društvu. Po maturi je odšel v Germanicum v Rim ter je na Gregorijanski univerzi študiral filozofijo in teologijo. Doktor filozofije je postal leta 1902, doktor bogoslovja pa leta 1906. V mašnika je bil posvečen leta 1905. Za nostrifikacijo teol. doktorske diplome je leta 1908 predložil graški teol. fakulteti disertacijo *Die Heilbedeutung Christi nach den griechischen Apologeten des II. Jahrhunderts*. Po pobudi profesorjev V. Schweitzerja in T. Schermanna se je v rimskih letih začel baviti tudi s starokrščansko literaturo.

Po vrnitvi domov je bil od leta 1906 do 1908 kaplan v Slovenski Bistrici, obenem je pa študiral klasično filologijo na graški univerzi. Leta 1908 je bil imenovan za profesorja moralne teologije v mariborskem bogoslovju ter je ta predmet predaval bogoslovcem lavantinske škofije vse do leta 1919. Poleg tega je od leta 1909 do 1915 poučeval verouk v več razredih ljudske in meščanske šole pri šolskih sestrah, od leta 1915 do 1919 pa tudi v vseh letnikih zasebnega ženskega učiteljskega. Od leta 1909 do 1916 je urejeval tudi revijo *Voditelj* v bogoslovnih vedah. Leta 1919 meseca januarja ga je poverjenik Narodne vlade za prosveto dr. Karel Verstovšek imenoval za referenta za verske zadeve. Po ustanovitvi ljubljanske univerze je postal leta 1920 izredni, leta 1921 pa redni profesor na teološki fakulteti. Njegovi predmeti so bili: Dogmatika, dogmatska zgodovina, od leta 1923 pa tudi zgodovina starokrščanskega slovstva. V letih 1923-24 in 1929-30 je bil dekan teološke fakultete, leta 1926-27 pa tudi rektor ljubljanske univerze.

Poleg svojega znanstvenega dela, ki je bilo združeno z njegovo stroko na univerzi, se je pok. dr. Lukman vidno udeleževal v številnih kat. kulturnih in znanstvenih ustanovah. Tako je že leta 1921 postal urednik Bogoslovnega vestnika, leta 1923 je pa bil izvoljen za predsednika Leonove družbe. Od tega leta pa vse do leta 1931 je bil tudi urednik njenega glasila revije *Čas*. Leta 1923-24 je prejel pa tudi leta 1913-14 se deloval na katoliškem shodu kot referent.

Napisal je celo vrsto razprav. Objavljene so v revijah *Voditelj* v bogoslovnih vedah, *Bogoslovni vestnik*, *Čas*, *Časopis za zgodovino in narodopisje*, *Glasnik muzejskega društva za Slovenijo*, *Cerkveni glasbenik*, *Biblische Zeitschrift*, *Lit. Anzeiger* in drugod. Seznam razprav je v *Zgodovini slov. univerze* do leta 1929. Pozneje njegove znane razprave so: *Iz duhovne zakladnice Tomaža Kempčana*, v zborniku *Slovenci v desetletju 1918 do 1928* je objavil razpravo *Slovenska znanstvena literatura*. V *Spominskem zborniku Slovenije* ob 20. letnici Kraljevine Jugoslavije leta 1939 je razmah slovenskega znanstva v tej državi popisal v razpravi *Znanost. Njegov go so dalje študije "Sv. Irenej o Marijinem devištvu"*, dalje *"Tolle, lege — Tolle, legge"*, *"Avguštinove Confessiones"*, *"Acta martyrum"* (o mučenih prvih stoletij), *Avguštinovo razlago Janezovega evangelija* in še mnoge druge.

Leta 1925 je postal častni kanonik lavantinskega stolnega kapitlja, leta 1935 je bil izvoljen za predsednika Prosvetne zveze v Ljubljani, t. j. centrale vseh kat. prosvetnih društev v Sloveniji, štiri leta pozneje je bil imenovan za častnega konzistorialnega svetnika lavant. škofije. Istega leta je postal tudi papeški prelat, leta 1940 dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, leta 1941 predsednik Bogoslovne akademije, leto pozneje pa predsednik Mohorjeve družbe.

V vojnih in povojnih letih je napisal več razprav iz svoje bogoslovne stroke, ki pa vse čakajo še na objavo, zlasti tiste iz povojnih let, ker jih doma ni mogel nikjer objaviti.

Že samo to naštevanje glavnih pokojnikov del in navajanje položajev, ki jih je v življenju zavzemal, zgovorno dokazuje kako plodovit in delavno je bilo življenje pok. dr. Lukmana in kako viđen in pomemben položaj je zavzemal v slovenskem kulturnem in znanstvenem ustvarjanju.

Pok. dr. Lukman je bil v vsej javnosti znan po svojem lepem nastopanju. Že njegova beseda ga je razodevala kot moža z zelo dobrim srcom in velikim razumevanjem za težave in potrebe drugih. Z vseh položajev, ki jih je zavzemal, je z vsemi silami pospeševal znanstveno delo med katoliško inteligenco.

Že v Mariboru, še bolj po pozneje v Ljubljani, je spadal med osebe dr. Korosčeve prijatelje, ki so se zbirali okoli pok. prelata Kalana v ljubljanskem Marijanišču.

Tudi slovenski izseljenci v svetu, med katerimi je mnogo znancev pokojnega dr. Lukmana, homo ohranili zaslužnega in delovnega slovenskega moža v najlepšem spominu.

Vsem naročnikom in bralcem Svobodne Slovenije

Ko je minilo pol leta in ko z današnjo številko stopamo v drugo polovico tekočega letnika, moramo sporočiti vsem naročnikom in bralcem, da tednik *Svobodna Slovenija* zopet preživlja kritično dobo za svoj obstoj.

Že koncem lanskega leta smo predvidevali za letošnje leto poviške tiskarskih stroškov. Zato smo povišali naročnino v Argentini od letnih 120 pesov v letu 1957 na 140 pesov v letu 1958.

Že januarja letos je tiskarna občutno povišala stroške. Meseca junija pa je z učinki za nazaj od 1. maja zopet povišala stroške za 20%. Oba poviška skupaj znatno presegata povišek naročnine v letošnjem letu. Že pri sedanjem stanju je neizogiben primanjkljaj v blagajni *Svobodne Slovenije* za letošnje leto. Napovedani pa so še novi poviški stroškov za letošnje leto.

V teh okolnostih in zlasti zaradi negotovosti še predvidenega poviška stroškov še ne moremo dokončno povedati koliko bi moral vsak naročnik še pripisati, da bomo krili stroške izdajanja lista v letošnjem letu. To bomo mogli storiti šele tedaj, ko nam bodo dokončno znani vsi izdatki. Ne moremo namreč

končati našega poslovnega leta z izgubo, nočemo pa tudi obremeniti naših naročnikov bolj, kakor je pa nujno potrebno za izhajanja lista.

Imamo upanje, da bomo premagali težave, če bodo naročniki in bralci ustregli v celoti temle našim nujnim prošnjam:

1. Naročniki naj s plačilom tekoče naročnine ne odlašajo do konca leta, ampak naj jo poravnajo takoj.

2. Vsak naročnik, bodisi, da je že plačal letošnjo naročnino, ali jo bo še plačal, naj poleg redne naročnine 140 pesov, prispeva vsaj 20 pesov za tiskovni sklad.

3. Vsi naročniki naj čimprej poravnajo zaostanek naročnine v lanskem letu in naj ne čakajo naših opominov.

4. Vse podjetnike, trgovce in obrtnike prosimo in pozivamo, da pogostejše oglašajo v *Svobodni Sloveniji* in jo s tem podpirajo.

5. Vsi, ki niso še naročniki, naj takoj postanejo in naj ne berejo *Svobodne Slovenije* brezplačno pri znancih in sosedih.

Buenos Aires, 2. julija 1958

Svobodna Slovenija

Verske in cerkvene razmere v Sloveniji

V letu 1957 so ostale bistveno nespremenjene. Cerkev je po zunanji obliki zakona ločena od države, dejansko pa bezpravna. Vse je odvisno od dobre volje komunističnih upravnih organov. Vendar se povsod pozna, da v komunistični javni upravi ni več veliko prejšnjih divjih psov. Dejansko so marsikje javni organi kar dostojni tudi napram cerkvenim služabnikom in ustanovam. Popolnoma brezverski duh seveda še vedno vlada v vojski, v šolah in v tisku. Tudi bolnice gredo tako daleč, da v splošnem ne dovolijo bolnikom poslednje verske tolažbe.

Katoličani se skrbno izogibajo vsakim spopadom s komunisti in njihovimi izizveči. Vedo, da bi oblasti vsako priliko izkoristile za represalije proti njim in Cerkvi. Število ljudi, ki se redno udeležujejo božje službe je v Sloveniji lansko leto nekaj malega padlo. Lepo se razvija doma liturgično gibanje in ljudsko petje med svetimi opravili. Misijoni, ki trajajo po ves teden, so pogostejši, tri dnevne duhovne vaje pa so postale redne ustanove, ki se ponavljajo v vsaki župniji vsako leto.

Edini verski listič v Sloveniji je "Družina", ki jo je ustanovil apostolski administrator goriske nadškofije in je sedaj glasilo vseh slovenskih škofij. Uradna lista ljubljanske in mariborske škofije sta zatrta in oblast ter listov ne bo več dovolila. "Družina" je seveda nezadostno nadomestilo, zlasti, ker mora

izhajati v malem formatu na štirih ali večih na osem straneh. O kaki svobodi verskega tiska seveda ni govora.

Letos praznuje mariborska škofija stoletnico, odkar je škof in slovenski prosvetitelj Anton Martin Slomšek presel sedišče lavantinske škofije od Sv. Andraža v Maribor. Prenos je bil važen za vse narodno, kulturno in versko življenje Slovencev. Zato upajo, da bo tudi v sedanjih razmerah mogoče dati nekaj poudarka spominu tega dogodka.

SLOVENSKI GROB V FRANCII

V Svobodni Sloveniji ste pred časom kratko poročali o smrti slovenskega trapista p. Hermana Vodenika. Kot znano je umrl na veliki poned. 7. aprila t. l. v znanem francoskem trapistovskem samostanu Notre Dame des Dombes v mestu Marlieux (Ain). Na pokopališču tega samostana so ga tudi pokopali.

Opatija Notre Dame des Dombes je pred 50 leti ustanovila trapistovski samostan v Rajhenburgu. P. Herman Vodenik je prišel v Francijo pred 30 leti ter je bil v trapistovski opatiji profesor moralke. Mož je bil zelo naobražen ter je veliko pisal. Že v Sloveniji je prestavil v slovenščino svetovno znano knjigo jezuitskega pisatelja Alfonza Rodriguez-a "Vaja v krščanski popolnosti". V zamejstvu je nadaljeval s pisanjem. Tako je prestavil v francoščino življenjepis Lojzeta Grozdeta, ki je iz-

ARGENTINA

Biv. predsednik gen. Aramburu in podpredsednik Izak Rojas sta po sklepu narodnega kongresa napredovala v višji čin. Gen. Aramburu je postal armadni general, Rojas pa admiral. Oba sta sicer izjavila, da ne želita sprejeti tega povišanja, ker sta na čelu vlade osvojiteljne revolucije samo izpolnjevala to, kar je bila njuna dolžnost, toda kongres ju je v priznanje zasluge, ki sta si jih pridobila za domovino, kljub temu unapredil. Diplomati o napredovanju jima je izročil sedanji predsednik dr. Frondizi v vladni palači.

Argentinska vlada podpira sleherno prizadevanje za še tesnejšo povezavo ameriških držav. Tako zatrjuje predsednik dr. Frondizi severnoamer. predsedniku Eisenhowerju v posebnem pismu, ki mu ga je izročil novi argentinski veleposlanik v USA.

V argent. parlamentu je bila prejšnji teden živahna debata o usodi raznih nemških tovarn v Argentini. Te je Argentina ob zadnji napovedi vojne Nemčiji zaplenila kot sovražno premoženje ter jih je združila v posebno družbo DINIE. Prejšnja vlada je to zadevo za nemško vlado uredila tako, da bo vse navedene tovarne prodala na javni licitaciji. Dr. Frondizijeva vlada sedaj to mednarodno obvezo izpolnjuje. Poslanci, zlasti opozicionalni, so od vlade zahtevali, da mora ustaviti prodajo navedenih tovarn ter se začeti z Nemci znova pogajati. Predsednik dr. Frondizi je pa v tej zadevi kongres obvestil, da njegova vlada izpolnjuje samo mednarodno argentinsko obvezo. Izvedbo tega sklepa zahteva tudi čast Argentine. Če bi Argentina tega ne izvedla, bi njen ugled v svetu zelo padel. — V vsej debati je najlepše vso zadevo pojasnil vladni poslanec Machado. Dejal je: "Če hočemo priti do kapitala v državi, imamo za to samo dve poti: Ali povedati argentinskemu ljudstvu, da mora manj jesti, manj zaslužiti, več pa delati, ali pa dopustiti, da pride na nek način inozemski kapital v državo in se postavi v službo nacionalni neodvisnosti. Od teh dveh poti smo mi izbrali drugo. Če hočemo dobiti inozemski kapital, moramo začeti najprej izpolnjevati mednarodne obveze".

šel v Parizu in Kanadi. V zadnjem času je pripravljaval učbenik slovenskega jezika za Francoze. Dokončal je prvi del.

Pok. p. Vodenik je želel, da bi še enkrat videl domače kraje in rajhenburški samostan, v katerem je prebil veliko let ter je bil v njem vodja novincev, pa je Bog ukrenil drugače.

Naj počiva v miru v prijateljski francoski zemlji.

Pismo Dinka Bertoneja z Antarktike

Radijske novice govorejo o mrazu, ki ga človek še nikdar ni na zemlji zmeril: o 78° pod ničlo. Vesti prihajajo z južnega polarnega kontinenta, kjer znanstveniki vsega sveta proučujejo vremenske razmere "Ledonico" naše zemlje v okviru mednarodnega fizikalnega leta.

Malo pred tem sem prejel pismo prijatelja Dinka Bertoneja z argentinskega oporišča Base Belgrano v Weddellovem morju. Pisano je v lanskem decembru in daje nekaj zanimivih podatkov o drobnem delu, ki ga v teh daljnih krajih izbrane posadke enajstih držav opravljajo. Pismo je bilo poslano po ledolomilcu "San Martin", ki enkrat na leto prodré v južni kot Weddellovega morja. Vse druge mesece nosijo samo valovi etra radijske vesti med južno ameriško celino in argentinskimi postojankami na belem kontinentu.

Bertonej mi je poslal tudi svoj dnevnik iz prve polarne zime. Prepričan sem, da bralce "Svobodne Slovenije" novice o malo poznanih polarnih predelih zanimajo. Zato priobčujem tukaj Dinkovo pismo, odlomke z njegovega dnevnika pa bo prinesel Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije za l. 1959.

Base Belgrano, v decembru 1957. Dragi Vojko!

Pišem Ti še pred časom, da me ledolomilec ne najde predno napišem pisma. Saj se točno itak ne ve, kdaj pride sem doli.

Sam ne vem, kje naj začnem s pisanjem. Toliko časa že nisem nikomur pisal, da sem se že pošteno odvalil tej nadlogi.

Tvojih zadnjih pisem, ki sem jih prejel že tukaj na Antarktiki, sem bil močno vesel. Zdelo se mi je, da sem bližje Bariločam in goram in upam, da mi boš tudi zdaj, ko dobim znova pošto, na dolgo in široko opisal bariloško življenje v preteklem letu, da bom potem večkrat lahko vzel Tvoje pismo v roke in pozabil za nekaj momentov na te neskončne ledene pustinje. — Ne bom Ti opisoval preteklega leta in potovanja, ker Ti mislim poslati dnevnik, iz katerega si boš lahko ustvaril bolj obširno sliko iz tega novega sveta. Skoraj bi lahko rekel drugega planeta. Vse je tako različno in način življenja je drugačen. Priznati moram, da mi je prav prišla ta izprememba. V marsičem sem sedaj samostojnejši in trdnjejši. Kar naj-

Tudi druge knjige prebiram, samo žal mi je, da imam premalo slovenskih. Kar jih imam, sem jih že po večkrat prebral. Angleži iz oporišča Shackleton (ki so pozneje prečili v poletju Antarktiko op. prir.) so mi podarili nekaj knjig o gorah. Dobra dva meseca smo namreč delali v bližini njihove postaje in smo jih večkrat obiskali. Srečal sem se z Georgeom Low-om, ki ga po imenu dobro poznaš iz ekspedicije na Everest, in ki sem ga spoznal skupaj s Hillaryjem na angleškem poslanstvu v Kathmanduju. Tudi on je bil vesel tega nenadnega srečanja in ves večer sva prebrala v pogovoru o gorah, tako, da so naju ostali začeli že zafakavati. — Sedaj so vsi člani ekspedicije na poti čez južni tečaj na drugo stran kontinenta, na Ross-Shelf-Ice do postaje Scoot (odprava dr. Fuchsa je 1/3 dospela v Mac Murdo Sound op. prir.).

Mi štirje, ki tvorimo "grupo científico" (znanstvena skupina) — kakor nas tukaj imenujejo — smo skoraj vsi pomlad postavljali lesene stolpe za triangulacijo. Tako smo prispeli do Nuntaka Moltke (ime tega skalnatega griča izvira od nemške Filchnerjeve odprave, ki je prodrla kot prva l. 1912 na skrajni jug Weddellovega morja op. prir.). V dneh, ko smo se mudili v bližini Nunatakov (Nunatak je eskimska beseda in pomeni skalnat nos v ledenem morju — op. prir.) je bila za mene prijetna izprememba, ker so vsaj malo podobni hribom, čeprav se še daleč ne morejo primerjati s pravimi gorami. So samo obrežje Shelf-Ice-a (shelf pomeni ledeniško gmoto, ki se steka z antarktične celine globoko v morje in plava mnogo kilometrov daleč nad vodno površino. Debelina shelfa je različna, lahko se računa 150-200 in več metrov. Shelf je vedno zgrajen iz "sladkega",

celinskega ledu. Zamrznjeno morje, slani led, pokrit s snegom nikdar ne doseže takih globin, zmrazne vedno le nekaj metrov globoko. — Op. prir.). Na vrhu se zopet širi sama ravnina. Moj po-glavitni posel je, da pomagam dr. Li-signoliju pri jemanju podatkov o temperaturi, trdoti in teži snega. Poleg tega sem pa še šofer. Razpolagamo z avtomobili z gosenicami, podobnimi traktorjem. Imenujejo se z angleško besedo "weasel". Ker se nekaj razumem na motorje, sem moral prevzeti eno teh vozil, že ko ni bilo drugega, bolj sposobnega pri roki. — Včasih je težko šlo, ker nisem noben avtomehanik, a sem se privadil in se marsikaj naučil. V začetku spomladi smo delali v velikem mrazu, jutraj, ko je bilo vozilo vse zamrznjeno, ga je bilo težko spraviti v pogon. Pošteno sem si zapomnil prve dni, ko sem moral večkrat delati pri 30° brez rokavic. A vsemu se človek privadi in čudno, še jezil se nisem. To spomlad sem prevozil okrog 700 km, kar je za te razmere tukaj dovolj. Zdaj smo se vrnili, da bomo prebili praznike v oporišču in počakali ledolomilca, po-zneje pa spet takoj odšli na teren. Zadovoljen sem s tem, ker čas pri delu hitreje mine. Res je, da precej prezebamo, ko delamo, in posel je marsikdaj naporen, a na splošno nam ni hudega. Mraz je tukaj dosti lažje prenašati kot v višinah, ker smo zaradi hrane dosti na boljšem in tudi oblečemo se lahko po mili volji. Večkrat se spominjam Himalaje in menim, da bi se zdaj čisto drugače obnašal v višinah. Strašno si želim, da bi mogel zopet na Dhaulogiri. Škoda, da ni več Ibañeza, ki bi gotovo zopet poskusil.

Po čudnem naključju sem pred nekaj dnevi sprejel razglednico s sliko Zavetišča Frey (ob Tončkovem jezeru

Cerro Catedral — op. prir.) in catedralskih stolpov, ki mi jo je pisal Don Emilio Frey (predsednik Cluba Andino Bariloche, ki ima 85 let — op. prir.). Naslovljena je bila enostavno na Base Belgrano, Mar de Weddell.) Ameriški pilot Lassiter, ki je priletel v DC 3 iz Severne Amerike do ameriške postaje Ellsworth v zalivu Gould, ki se nahaja 40 milj zapadno od naše, je pobral v Ushuai vso pošto za sem doli in je razglednico tudi za mene prinesel. Ne moreš si misliti, kako sem se razveselil. Bil sem ravno na terenu, ko so me obvestili po radiju. Imamo namreč s seboj v "weaselu" majhen in precej močan radijski aparat ter se vsak večer zvežemo z Belgrano.

21/1 — Ne zameri, da bom kratek, ni časa. Imamo obisk ledolomilca in skoraj nimam časa za spanje. V treh dneh sem spal samo 5-6 ur.

V zadnjih dneh pred prihodom "San Martina" sem precej prevozil s topografom Ramos Mejia-m. Videl sem prvega padalca na Antarktiki, ki je skočil iz helikopterja iz 500 metrov višine. Bil je to Capitan Arconi, ki se je pridružil našemu moštvu. Tudi sam sem letel s helikopterjem okrog 100 km v smeri proti jugu. Nudil se mi je bajen pogled na ogromne razpoke v shelfu. Z novo posadko v ameriški bazi smo se brž spoprijateljili. Z njimi je nek jezuitski znanstvenik, ki nam bo včasih prišel maševat.

Pozdravi vse znance in prijatelje. Naj mi ne zamerijo, če nisem prav vsem pisal, a je to skoraj nemogoče. Čeprav je ledolomilec prišel precej pozno, me je vseeno presenetil, ker sem bil skoraj ves čas pred njegovim prihodom v patulji.

Iskrene pozdrave!

Dinko

Novice iz Slovenije

Pri marčnih volitvah so bili po naročilu komunistične partije "izvoljeni" za poslance za zvezno ljudsko skupščino v Beogradu naslednji komunistični funkcionarji v Sloveniji: Murska Sobota Janez Hribar, Ormož Jože Potrč, Ljubljana Ivan Kreft in Tone Truden, Ptuj Zoran Polič, Maribor Šentilj Marija Vilfan, Maribor-Slovenska Bistrica Maks Šnuderl, Maribor-Ruše Franc Rant, Slovenj Gradec Miloš Ledinek, Šoštanj Franc Simonič, Celje Milena Korže, Šentjur pri Celju Sergej Kraigher, Ljubljana-Vrhnika Andrej Petelin, Ljubljana-Litija Zima Vrščaj in Fani Tomičević-Žagar, Ljubljana-Kamnik Janez Stanovnik, Ljubljana-Center Edvard Kardelj, Ljubljana-Kočevje Josip Vidmar, Črnomelj Niko Belopavlič, Novo mesto Jože Barštnar, Krško Martin Gosak, Trbovlje Lidija Šentjura, Jesenice Vinko Hafner, Kranj Boris Zihnerl, Postojna Albin Dujč, Koper Marjan Breclj, Gorica Karmel Budihna in Tolmin Aleš Baebler. Ljudska skupščina LRS pa je poslala v zvezno skupščino še 10 poslancev, ki jo bodo zastopali v svetu narodnosti. Ti so pa Miha Marinko, Franc Leskošek, Vida Tomšič, Viktor Avbelj, Tone Fajfar, Boris Kraigher, Maček, Vlado Majhen, Olga Vrabčič in Marijan Dermastja, ki je v zadnjih letih pod komunisti tudi ljubljanski župan.

V založbi Slovenske matice v Ljubljani je izšla umetnostno zgodovinska knjiga dr. Vojeslava Moleta "Ruska umetnost". To veliko Moletovo delo je pred leti izšlo v poljščini na Poljskem, v slovenščino ga je sedaj prevedel Franc Vodnik, uredil pa Karel Dobida. V knjigi je prikazano ter opisano rusko slikarstvo, kiparstvo in stavbarstvo do leta 1914.

Izvršni svet LRS je po zadnjih volitvah sestavljen takole: Predsednik Boris Kraigher, predsednik sveta za socialno varstvo Ada Krivic, predsednik sveta za zdravstvo Niko Šilih, sekretar za blagovni promet Miran Košmelj, sekretar za industrijo in obrt ing. Viktor Kotnik, sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo Jože Ingolič, sekretar za delo Janko Rudolf, sekretar za promet Julij Beltram.

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA PROSLAVO 40 LETNICE OSVOBODITVE SLOVENSKEGA NARODA

Obvešča slovensko javnost, da navedena proslava ne bo dne 26. oktobra t. l. kot je že bilo javljeno, ampak teden dni preje, t. j. dne 19. oktobra v dvorani v mestu. Odbor prosi vse slovenske organizacije, naj na ta dan ne organizirajo svojih prireditev.

"Mala Nemčija v Sloveniji"

Pod tem naslovom in podnaslovoma "Kočevarji so šli na potovanje" ter "Kočevje je bilo nekoč največji nemški jezikovni otok v Jugoslaviji" je neki G. Lettenmayr iz Frankfurta ob Majni objavil daljši članek v buenosaireskem nemškem dnevniku "Argentinisches Tageblatt" z dne 7. maja t. l.

V članku opisuje Kočevsko in njen položaj v Sloveniji, omenja čistoto tamošnji vasi in pravi, da človek že po tem "spozna, da se nahaja na nemški zemlji, še predno je s kom sploh spregovoril kako besedo". Dalje ugotavlja, da je to prebivalstvo bilo nemško do najnovejših dni, dokler ga niso pregnali s svojih domacij."

V nadaljnjem prikazu Kočevske je opisano naseljevanje Korošcev, Tirolcev, Bavarcev, tirinskih in čeških Nemcev, ter Frankov v tem delu Slovenije. Dialekti vseh teh nemških naseljencev so se zllili v nov kočevski nemški dialekt. Navaja potovanje Kočevjarjev po raznih deželah s svojimi izdelki ter pravice, ki so jih za to dobivali od raznih avstrijskih vladarjev. Omenja tudi njihovo šolstvo ter pravi, da so potem, ko je to področje prišlo pod Jugoslavijo, nemško gimnazijo v Kočevju zaprli in da so "tudi ljudske šole zelo slovenizirali".

Svoj članek pa omenjeni Lettenmayr zaključuje z naslednjo trditvijo: "Ko se je tudi bogoslužje vedno težje vršilo, so se izseljevali vsi, ki so le mogli k bratom, živčim v Ameriki. Veliko tistih pa, ki so ostali, je padlo v majskih dneh leta 1945 pod roko fanatičnih Slovencev, čisto pobiti na najbolj zverski način."

Kot predsedniki svetov LRS odn. državnih sekretarji pa opravljajo še naprej svojo dolžnost: predsednik sveta za kulturo in prosveto Boris Kocijančič, predsednik sveta za znanost Milko Goršič, predsednik sveta za šolstvo Vlado Majhen.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Namesto poročila o V. kult. večeru V. soboto, 21. junija je bil V. kulturni večer Slovenske kulturne akcije na odru Kolegija Ave Maria. Na sporedu je bila gledališka predstava "Igralci v igri". Tudi o tem kulturnem večeru je Svobodna Slovenija na željo režiserja Nikolaja Jeločnika vnaprej prinesla objestila s sporedom in pojasnili.

Kulturni poročevalec g. dr. Krivec je bil od uredništva Svobodne Slovenije posebej opozorjen in naprošen, da se udeleži kulturnega večera. Namesto kritike večera "Igralci na odru" nam je poslal pismo, v katerem pravi:

Nekaj minut pred pričetkom sem se javil pred vhodom v dvorano in povprašal za vstopnico za kritika Svobodne Slovenije. Dve gospodični, ki sta tam bili, sta se spogledali ter mi nista vedeli nič točnega povedati. Končno je le ena rekla, da njej ni naročeno nič in da ona nič ne ve. Nato je drugo poslala notri naj gre vprašat. Ko se je vrnila, mi je sporočila, da ni rezervirano za dr. Krivca in Slovenijo nič in da je Jeločnik odredil, da danes morajo vsi plačati. Jaz sem se vprašal, če ni nikogar od uprave, n. pr. gg. Jurčeca, Marolta, Lenčka, Debeljaka, ge Debeljakove tam. Ker nikogar od teh ni bilo, sem odšel.

Sicer ni noben problem plačati vstopnino, vendar gre za načelo. To je namreč prvi primer, ki se mi je pripetil v vseh letih, odkar registriram kulturne prireditve, da bi prireditelji bili takorekoč negirali vstop kritiku, ki pravzaprav dela v njihovo dobro: naj jim že registrira njihovo prireditev, ali pa, da jim pove slabe in pohvali nje dobre strani."

Ciudadelski oder je v nedeljo dne 29. junija t. l. ob 17. uri uprizoril v cerkveni dvorani v San Justo dramo Antona Novačana Herman Celjski. Igralci omenjenega odra so najmočnejše Novačanovo dramatsko delo podali z močnim uspehom. Udeležba na igri je bila velika. Poročilo o igri bomo objavili v prihodnji številki.

OSEBNE NOVICE

Poroka. V župni cerkvi v Floridi sta se 19. junija t. l. poročila g. Anton Kovčič in gdč. Mita Osterc. Poročal je nevistin župnik g. duh. svetnik Alojzij Košmerlj. Za priči sta bila ženinu g. Koščak, nevesti pa njen oče g. Osterc. Bog daj obilo sreče!

hen, drž. sekretar za finance Matija Maležič, drž. sekretar za notranje zadeve Mitja Ribičič. Za direktorja Zavoda za gospodarsko planiranje LRS je imenovan Mirko Jamar, za predsednika odbora za notranjo politiko Janez Vipotnjak, za predsednika odbora za gospodarstvo pa Tone Bole.

Na občnem zboru slovenski lovcev je bil znova izvoljen za predsednika dr. Joža Benigar.

Družinska sreča. V družini g. Josipa Mandlja in njegove žene ge Nadi, roj. Danko se je rodila hčerka Irena Alicia. Krstil jo je g. duh. svetnik Karel Škulj, botra sta pa bila dr. univ. med. Anelino Baldini in dra Bruna Baldini. V Munru je pa družino g. Maksa in Anice Tomažević razveselil sinček, ki je pri krstu dobil ime po očetu Maks. Krstil ga je g. Janko Mernik, botra sta pa bila Lovro in Tončka Tomažević. Čestitamo.

VILLA TESEI

Slovenski tečaj

Slovenski tečaj v Villa Tesei se je začel 1. februarja t. l. Je vsako soboto od pol desete do pol dvanajste ure pri Kunčičevih in sicer menjaže: En teden je verouk, ki ga poučuje g. Stanko Škrbe, drugi teden pa slovenščina, katero uči slovenske otroke gdč. Katica Kovačeva.

Tečaj obiskuje 23. otrok. Razdeljeni so v 4 skupine in sicer: začetniki Helena Boh, Gregor Kunčič in Marjetica Mazora; nižja skupina: Andrej Kunčič, Silva Pristavnik, Fanika Štefanič, Irena Šuštaršič in Agica Vovk; srednja skupina: Lojzek Boh, Jožko Horvat, Nina Pristavnik, Rudi Simčič, Zinka Štefanič in Zinči Vovk; višja skupina: Anica Boh, Marko Dejak, Mihaela Horvat, Alenka in Janez Kunčič, Jana Pristavnik, Mirica Simčič, Marjanca Štefanič in Anica Vovk.

LANUS

Prvič Telovska procesija v Slovenski vasi V nedeljo 8. junija je bila v naši vasi prvič slovenska procesija Presv. Rešnjega Telesa. Udeležila se je je skoraj vsa soseska. Sesedje so postavili štiri oltarje in jih okrasili. Tudi vreme nam je bilo prijazno.

Prvo procesijo v naši vasi, ki se je lepo razvila po pločnikih naših ulic, so tudi filmali. Ker so bili rojaki radovedni kako je film izpadel, smo imeli v nedeljo 22. junija "Dan dobrega filma" v našem Domu. V treh predstavah smo mogli videti ta doslej najdaljši slovenski film v Južni Ameriki. Njegov prvi del je predstavljal nekaj zgodovine naše vasi, blagoslovitev Doma, blagoslovitev Baragovega misijonista in razgled po vasi, dočim je telovska procesija prevzela naše zanimanje v drugem delu filma. Celoten trak je potreboval tri četrte ure, da se je izvrtil do konca. Kot glavni film smo pa videli sloveči film "Don Camilo", pri katerem smo se od srca nasmejali.

Slovenec. A ker Kočevarji za takšno težko delo, kakršnega so naši ljudje bili navajeni v onih krajih, niso bili, se jih je večina podala na Koroško in tam tudi pričakala konca vojne. Mnogi pa so stopili v službo nacistične uprave na Gorenjskem in Štajerskem in tam divjali nad zavedenimi Slovenci.

4) Klasičen primer političnega razvoja Kočevarja je bil n. pr. dr. Ecker, ki je kot vodilni Kulturbundovec in hitlerjanec na področju Ljubljanske pokrajine optiral za povratek v Reich bil nastanjen kot uradnik pri nacistični upravi v Kranju, kjer se je znašal nad Slovenci, po vojni pa postal na Koroškem tolmač pri angl. vojski in sodnik angl. vojaškega sodišča za civiliste, kjer se je spet lahko maščeval nad slovenskimi begunci.

Zaradi pisanja Tagleblatovega dopisnika Lettenmayra smo se obrnili tudi na g. svetnika Karla Škulja, biv. deželnega poslanca in nato tudi drž. poslanca za kočevski okraj, ki kot živa priča lahko najbolje prikaže vso pestrost izmišljotin, ki kar mrgole v Tageblattovem članku.

G. svetnik v daljšem poročilu pravi, da je že pred drugo vojno bila proslava neke obletnice prihoda Kočevjarjev v naše kraje. Na proslavi je dobila premoč nemška kočevska mladina, ki je bila vsa hitlerjansko navdahnjena. Od tega dne dalje je vodila divjo propagando za "domov z unaserem Hitler". G. Škulj dobesedno pravi: "Ta agitacija je bila tako silna, da je vsak resen in trezen Kočevjar izgubil ves vpliv in moč v občini, v vasi, celo v lastni hiši in družini. Podpisov za Hitlerja je deževalo. Celotno Berch-

SLOVENC PO SVETU

ANGLIJA

Poročili so se naslednji slovenski pari: Dolys Punter in Stanislav Zajc, Maria Kutti in Valentin Klobčar ter Mary Warde in Ivan Križnik.

KANADA

Iz življenja Slovencev v Torontu in ostalih slov. naselbinah

Poročili so se: G. Jožef Hozjan in gdč. Elizabeta Horvat, oba iz Črenšovcev; g. Ivan Bračnik iz Sv. Jerneja na Dolenjskem in gdč. Marija Topolnik od Sv. Jurija ob Ščavnici; g. Franc Lenčec in gdč. Stanislava Medved, oba iz Ježice pri Ljubljani; g. Pavel Mehle iz Tržiča na Gorenjskem in gdč. Ivanka Šterle iz Iga pri Ljubljani; g. Branislav Resimčič iz Zagreba in gdč. Zora Širelj iz Celja pri Premu; g. Ignacij Škalič in gdč. Marija Vori, oba iz Male Polane v Prekmurju; g. Anton Nemanič in gdč. Ana Plut, oba iz Krvavčevega vrha ob Semiču; g. Jožef Šilc iz Zamosteca pri Sodražici in gdč. Ivanka Jelenčič iz Maribora.

Krščeni so bili: Jožef Peter Laki, sinček Štefana in Veronike roj. Žalik; John Aloysius Mihevc, sinček Jožefa in Ane roj. Zorc; Silvija Marija Jakšetič, hčerka Jožefa in Marije roj. Rerečič; Thomas Luka Kramolc in Theodore David Kramolc, sinčka — dvojčka Boža in Ljudmile roj. Tanko; Janez Franc Bajc, sinček Jožefa in Terezije roj. Dimec; Anne Bernardette Cerar, hčerka Božidarja in Štefanije, rojene Paznar; Vida Tomc, hčerka Franca in Ane roj. Terstenja. Čestitamo!

Domobranska proslava

Krajevno počastitev padlih protikomunističnih borcev smo imeli 15. junija. Pri izvedbi programa je sodeloval krajevni pevski zbor pod vodstvom g. Mirka Špacapana in otroški pevski zbor, katerega je vodila gdč. Virantova. Poleg tega je bilo podanih nekaj deklaracij in recitacij, ki so odlično spadale v okvir programa, ki je v režiji g. Slavka Revna dovršeno potekel od začetka do konca. Kot slavnostni govornik je nastopil bivši domobranski častnik g. Nace Hladnik. Z vedno lepo "Oče, mati, bratje in sestre..." so vsi navzoči zaključili proslavo.

Poroka

V soboto 28. junija sta se poročila v naši kapeli, ki je bila za to priliko posebej okrašena, tukajšnji rojak in znani javni delavec ter eden izmed treh zidarjev nove slovenske cerkve in Baragovega misijonista g. Franc Vilfan in gdč. Amalija Reberšak, ki je nedavno prišla iz domovine. Poročni obred je opravil in daroval poročno sv. mašo nevistin brat č. g. Franc Reberšak CM iz Lujana. Ženinu je bil za pričo njegov ožji rojak g. Janez Lužovec, nevesti pa g. Nace Glinšek. Številna udeležba rojakov in ubrano petje našega pevskega zbora je zelo dvignilo slovesnost. Poročno slavlje je bilo na ženinovem domu.

Vsak teden ena

SEZIDAL SEM SI VINSKI HRAM...

Sezidal sem si vinski hram, na sredi med vinogradom, če kdo prijatelj ima čas, naj pride k meni v vas. Mi sladko vince pijemo in hvalimo Boga, z veseljem ga zaužijemo, k' tak dobrega nam da.

Je hladno kakor grudnov led, po sodih vince dobrih let, natočil bodem ga bokal, pa še kaj zraven dal. Mi sladko vince...

Bog živi nas še mnogo let, ohrani trtice in klet! Na zdravje žen in vseh deklet, brez njih je prazen svet. Mi sladko vince...

PO ŠPORTNEM SVETU

Svetovno nogometno prvenstvo. Prejšnji teden so se odigrale še ostale tekme za naslov svetovnega prvaka v nogometu. V polfinalu je švedska premagala po precej ostri igri Nemčijo 3:1 (1:1), Brazil pa je porazil Francijo 5:2 (2:1). Kljub visokemu porazu so se Francozi do poškodbe srednjega krilca Jonqueta, ki je igral z zlomljeno nogo do konca, prav dobro držali. V nedeljo pa je pred 50.000 gledalci Brazil premagal švedsko s 5:2 (2:1). Začetni udarec žogi je dal švedski kralj Gustav, ki je prišel v svojo ložo 20 minut pred začetkom s kraljico in brazilskim poslanikom. Tekma je bila vsekoli lepa in brez nepotrebnih ostrosti. Kritiki pravijo, da je Brazil zaslužen zmagal, vendar da so švedi igrali nekoliko slabše kot ponavadi.

Tretje mesto si je osvojila Francija, ki je premagala Nemčijo 6:3 (3:1). Francozi so s to zmago ponovno dokazali, da imajo najučinkovitejšo napadalno vrsto, pa šibko obrambo. Nemci pa so nastopili večinoma z rezervami. Francoz Fontaine je s 13 goli najuspešnejši strelce tega svetovnega prvenstva.

Brazil je dosedaj edino moštvo, ki je na vseh šestih svetovnih prvenstvih prišlo do boljstih mest, vendar pa si je prvič osvojilo naslov prvaka. Moštvo bodo priredili v Rio de Janeiro veličasten sprejem; med drugim bodo tudi podelili vsem igralcem, ki niso iz Ria naslov "častnih meščanov".

Dosedanji svetovni prvaki: leto 1930 (Montevideo): Uruguay; 1934 (Rim): Italija; 1938 (Pariz): Italija; 1950 (Rio de Janeiro): Uruguay; 1954 (Bern): Nemčija; 1958 (Stockholm): Brazil.

V Franciji je te dni pričela znana kolesarska dirka "Tour de France", v Wimbledonu v Angliji pa vsakoletni svetovnoznani turnir v tenisu.

tesgaden je odšla posebna deputacija Kočevjarjev s prošnjo, naj Führer pospeši preselitev Kočevjarjev v Reich. Vsa Kočevska je bila tiste dni ena sama furija. Pametni so bili brez besede. Iz Reicha so res prišle komisije, ki so popisovale premožnejše posameznike, zapisovale njihove želje glede hiše in zaposlitve. Za preselitev so se podpisovali vsi kot nori, samo, da bi čimprej prišli "in die Heimat".

Medtem ko je divjala ta propaganda in gonja, na resno delo na Kočevskem nihče ni mislil. Kmetje so prodajali za slepo ceno poljske prideljke, slamo, opoko s streh in les v gozdu. Denar so rabili za nakup oblek in obuval po Hitlerjevi modi. Kočevska mladina je pa po gozdovih že imela Hitlerjanske mladinske igre.

G. Škulj živo opisuje samo preseljevanje. Pravi: "Slovenci smo začudeni opazovali počenjanje Kočevjarjev. Za vse nas je bil to nazorni nauk, kako lahko narod nasede neodgovornim agitatorjem in politično znori ter izvrši politično tudi samoumor. Prizori samega preseljevanja so bili strašni. Bežal sem v stran. Bolelo me je srce, kajti kmečki ljudje so odhajali z ranjenimi srci in ubitimi dušami. Vlaki gori, vlaki doli, avtomobilski transporti, močje, žene, otroci. Povelja sem, povelja tja, domača živina. Babilon v pravem pomenu besede."

"Ko so prišli v Grčarice tovarni avtomobili — bilo je okrog enajstih dopoldne — so jih zapeljali pred cerkev sredi vasi in zavpili "Gelmer abfahren". Ljudje so osumpili. Nekdo je pa skočil v zvonik in udaril pogrebno zvonjenje. Na ljudstvo je udarilo to s tako grozo, da

so bili vsi zmešani in brez orientacije. Vpili so, jokali, kričali, tulili "Wohinkam?" Pa je bilo vse zaman. "Abfahren" so se glasila povelja. In mrak je legal na prazno vas. Le par slovenskih hiš je ostalo še obljudenih."

V Kočevski Reki je bila neka Slovenka poročena s kočevskim Nemcem. Mož se je javil za odhod, žena pa ne. Smejala se mu je in mu govorila: "Le pojdi, samo glej, da se ne vrneš. Vrata so ti za vselej zaprta." Minilo je samo nekaj tednov po odhodu. Na okno nekdo ponovi potrka in prosi: "Žena, odpri. Vrnil sem se. Ostanem doma za zmerom." Žena mu pa odvrne: "Saj si se za zmerom ločil, kar ostani v novi domovini."

G. Škulj omenja tudi izjavo neke Hitlerjanke-Kočevjarke med vojno v Ljubljani, kjer je srečala svojega znanca. Dejala mu je: "Povejte v Kočevju, da bi šla po golih kolenih domov v Kočevje, če bi mi pustili, da bi mogla ostati tam za vedno."

G. Škulj končno navaja tudi "plačilo", ki sta ga dobila za propagando za "vrnitev Kočevjarjev v domovino" glavna agitatorja neki Verdeber in dr. Kresse. Po izselitvi se je dr. Kresse ves razočaran ustrelil, Verderber pa je že med urejanjem transporta padel pod vlak, ki mu je odrezal obe nogi. Zaradi izkrvavitve je umrl.

Končno g. Škulj pravi, da je od vseh Kočevjarjev ostalo samo malenkost. Kakih trije odstotki. Te so pa leta 1945 izgnali komunisti.

To je resnica in to bi bil moral g. Lettenmayr v svojem članku povedati, če je imel namen objektivno prikazati življenja in tragedijo kočevskih Nemcev.

Veliko presenečenje

bo za vse udeležence odbojkaški troboj, ki ga pripravljata SFZ in SDO za argentinski državni praznik 9. julija na Pristavi. Če je vse res, kar se govori med "Morončani" in "Sanjuščani", in kamor je nepoklicani poročevalce Svobodne Slovenije indiskretno vtaknil svoj nos, bo enim kakor drugim trda predla. (Nihče od obeh pa, se zdi, ne računa na Ruse, ki bodo prišli prav iz Quilmesa, pripravljeni, da našim fantom izmaknejo dragoceno trofejo. Da le ne bi bila časopisna raca tisto o enometrskem pokalu!)

(Na uho povedamo, je že danes za ta turnir takšno zanimanje, da so stavljeni že težki stotaki na to ali ono moštvo. Se vidi, da je tudi med slovenskimi kapitalisti interes za odbojko močno pora-

stel. Čeprav iz principa ne moremo priporočati takega početja, vendar je pa hvalevredno, da bo šlo pet odstotkov vseh stav v dobrodelne namene.)

Morončanom je menda zadnja tekma z moštvom "Našega doma", kjer je opaziti očividni napredek, ostala kakor trn v peti. Malo, malo je manjkalo, pa bi odšli z igrišča s povešenimi glavami. "Zdaj jim bomo pa pokazali, če nismo že za dve, smo pa vsaj za eno stopnjo boljši," se je prenelil eden od moronških igralcev. (Trener, ki hoče biti menda tudi diplomat, ga je tako ošinil s pogledom, da je zardel kot kuhan rak.) Za to novo srečanje, ki bo gotovo privabilo lepo število navijačev in glasno skupino navijačev, Morončani pripravljajo celo vrsto taktičnih in strateških

presenečenj. Servisi bodo padali kot atomske bombe: iz oblakov. Podane žoge bodo tolkli naravnost, počez, navkriž, navzdol in včasih navzven. Za obrambo jih ne skrbi, ker so bajé po dvomesečnih gimnastičnih vajah prožni kot iz gumija. Imajo pa neko ranljivo točko, ki jo iz razumljivih razlogov nočejo izdati.

V Našem domu ni nič boljše. Medtem ko na Pristavi trenirajo v hladnih nedeljskih jutrih, ko petelini še spijo, pa modrosrajčniki iz San Justa izkoriščajo kar med tednom močne žaromete na tlakovanem igrišču in hodijo v zgodnjih jutranjih urah s treningov domov. Ne samo, da so "izpili" svoj način igre in pripravljajo nastop nekaterih mlajših igralcev, postali so tudi samozavestnejši in zatrjujejo, da je Morón prišel v dekadenco, skratka: da se bodo rdečesrajčniki, ki bolj gledajo na drese kot na igro, pošteno urezali.

Ob takem premišljevanju pa se je poročevalec spomnil tistega tako poučnega izreka: kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima! Zato ga skrbi, kaj bodo Rusi porekli k temu!

In če ni sama baharija, kar so poročevalcu natvezli, je lepo vreme za ta dan že naročeno, da bodo stari in mladi kot eno na Pristavo prišli in, če treba, prilezli.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Družabna pravda, šte. 109. Vsebinska: Svoboda (Avgust Horvat); Temelji sodelovanja (Nad. Edi); Cerkev uči; Vzemimo in beri; Iz domovine; Po svetu; Prof. dr. Ivan Ahčin, častni predsednik Družabne pravde; Desetletnica Družabne pravde; Zberimo zgodovinsko gradivo o Vetrinjski tragediji (Dr. M. Krek).

ŽE DOLGO PRIČAKOVANA
DRUŽABNA PRIREDITEV

**SLOVENSKE
B E S E D E**

BO V SOBOTO 26. JULIJA 1958 V
OBIČAJNIH PROSTORIH V
SANTOS LUGARES.

★

Igra znana godba
MOULIN ROUGE

SLOVENSKI PEVSKI ZBOR
"GALLUS"

vas vabi na svoj

CERKVENI KONCERT

ki ga s sodelovanjem

otroškega zbora

priredi

v nedeljo 6. julija ob 16. uri
v baziliki
Nuestra Señora de la Merced
(Reconquista in Cangallo)

OBVESTILA

Dekleta imamo sestanek prvo nedeljo v juliju po slovenski sveti maši na Ramon Falconu. Predaval bo g. dr. Komar. Pridite v velikem številu. Vabi odbor SDO.

VI. kulturni, obenem III. filozofski večer SKA v letošnji sezoni bo v soboto 5. julija t. l. ob sedmih v Bullrichem salonu, Sarandí 41. Capital. Prof. Karel Rakovec bo predaval o psihološki in sociološki analizi dvojezičnosti. Po predavanju debata.

Ne pozabite na cerkveni koncert, ki ga priredi "Gallus" s sodelovanjem otroškega zbora v nedeljo 6. t. m. ob 16. uri v baziliki Nuestra Señora de la Merced, Cangallo in Reconquista, blizu Plaza de Mayo. Pri vrodu bo vsem na razpolago ličen koncertni program v slovenščini in kasteljanščini s kratkim orisom desetletnega zborovega dela. Vstopnine ni, za kritje stroškov bodo pobirali prostovoljne prispevke.

Družabna pravda obvešča vse svoje poverjenike, da bo novo veliko delo prof. dr. Ivana Ahčina (Socialna ekonomija) kmalu dotiskano in razposlano vsem poverjenikom v istem številu kot so prej dobivali dr. Ahčinovo Sociologijo, razen ako sporoče, da želijo dobiti večje število izvodov novega dela.

Mladinska proslava sv. Alojzija bo letos 13. julija v Ciudadeli. Ob pol peti uri bo sv. maša s skupnim sv. obhajilom otrok v župni cerkvi, po sv. maši bo v dvorani ponovitev mladinske spevoigre "Kresniček" v izvedbi Mladinskega zbora Galusa. Prostovoljni prispevki ki jih bodo pobirali, so namenjeni mladinskemu odseku Društva Slovencev in Slovenskemu bogoslovju v Adroguetu. Prosimo odrasle osebe, da prepustijo šolo-obveznim otrokom prednje klopi v cerkvi in dvorani. Starši poskrbite, da bodo vsi otroci ta dan prejeli sv. obhajilo!

CERKVENI OGLASNIK

Slovesna srebrna sv. maša g. Francea Novaka bo v Ramos Mejia v sredo

Pakete za Evropo

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najbolje in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 767 in 769 — TE 31-8788

HOTEL PACIFICO

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK

Casilla de Correo 340 - Buenos Aires
Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneh.

Znatno nižne cene!

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Uruguay 387
T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 5824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 571282

9. julija ob 10. Cerkevni govornik bo g. svetnik Alojzij Košmerlj. Med sveto mašo bodo na razpolago tudi spovedniki.

Na binkoštno nedeljo (25. maja) je v Ljubljani umrla gospa Francka Cerar, roj. Roglič, doma iz Moravč. Bila je izredno gostoljubna in radodarna. Sveta maša za pokoj njene duše bo v nedeljo 13. julija ob sedmih jutraj v župnijski cerkvi v Ramos Mejia.

P O Z I V

Go Ano Zadkovič-Rabuda, ki je doslej stanovala v ul. Los Naranjos y Bucharde, Parque Quirno, Hurlingham, pa se je sedaj preselila, prosimo, naj nam sporoči svoj novi naslov zaradi rednega dostavljanja lista.

ELEKTRICARJI,

oficiali, medioficiali in pomočniki
dobe takoj delo v Buenos Airesu
ali v notranjosti republike.

Zglasiti se:

Jože Leskovar

JUANA AZURDUY 2440, CAPITAL
Telefon 70-3584 in 70-2180

SLOVENSKO PLANINSKO
DRUŠTVO

VABI NA DRUŽABNI VEČER

v RAMOS MEJIA

GENERAL ALVEAR 164

višina Rivadavia 14400

v veliko in prostorno dvorano
kluba

"ESTUDIANTIL PORTENO"

S O B O T A

5

J U L I J A

1 9 5 8

o b 21. u r i

LOJZE NOVAK

izključno zastopstvo

B U M A R, S. R. L.

Avda de Mayo 302 - T. E. 658-7083
Ramos Mejia

nudi slovenski skupnosti po najboljših cenah — tudi na dolgoročno odplačevanja — najboljše električne hladilnike, televizijske aparate, pralne stroje, štedilnike, radijske aparate, kolesa, električne črpalke za vodo, ventilatorje, šivalne stroje in vse druge potrebščine za dom.

PRIDEM TUDI NA DOM. Klicati
T. E. 658-7083 ali osebno v trgovini.

DRUŽINA ZA OSKRBOVANJE
PRISTAVE

V ESCUARJU

(Ruta 9, od Capitala 57 km oddaljeno v provinci Buenos Aires),
dobi takoj zaposlitev.

Zglasiti se v pisarni

Jože Leskovar

JUANA AZURDUY 2440, CAPITAL

Telefon 70-3584 in 70-2180

od 8. do 12. in od 14. do 19. ure

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

(92)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

V naslednjih nočeh je imela Marija Terezija sanje, ki so se večkrat ponavljale. Videla je pred seboj masaabielsko votlino. Toda ni votlina, temveč odprto vrelo, ki vodi v peklenko nezmerenost kljub mnogim gorečim svečam. V brezmejni globočini preži velik nestvor in čaka na ljudi, ki so padli zavoljo ošabnosti. Mimo votline ne šumi Gava, temveč siva voda, večja kot Loire. Megla se dviga. V obrežni vodi stoji na stotine postav z umazanimi povoji, s palicami in bergljami, ljudje z lesenimi nogami. Vsi hrepeneče strme v votlino. Tam vidi Bernardko. Poldorasel otrok je, ki se igra z drugimi otroki in pleše z drugimi nekaj ples, pri katerem ploskajo z rokami. Zdaj pa zdaj se Bernardka zasmije tako glasno, tako lajajoče, da vzgojiteljske novink od strahu zardi v spanju. Sanjalki se zdi, da igrajoči se otrok zasmehuje ves svet...

Te sanje, ki so se ponavljale več noči, so spravile Marijo Terezijo v čudno grozo. Ali naj bodo te noči slike, ki jih gleda štirinajst let po masaabielskih prikazovanjih, nek namig, da so njeni stari dvomi upravičeni? Cele noči je molila za razsvetljenje. Molila je, da bi Marija Bernarda ne bila to, za kar jo sumiči. Molila je, da Marija Bernarda ne vlačijo noge za seboj le iz afektirane važnosti, kar je vzgojiteljico vedno znova napolnjevalo s skrito nejevoljo. Nekega večera je stopila Marija Terezija Vauzous v celico Marije Bernarde. Siva je v obraz kakor po boleznih.

"Pomagajte mi, sestra Marija Bernarda", je zaprosila in vse njeno bitje je

izražalo strašen nemir, ki ga Bernardka ni mogla razumeti.

"Oh, kako rada, ma Mère. Toda kako bi vam jaz lahko pomagala..."

"Samo vi mi morete pomagati, ma soeur, zakaj za vas gre..."

"Zame?" vpraša Bernardka prestrašeno. "Ali sem se morda kaj pregrešila, ma Mère?"

"Ko bi ti vedela, ma soeur," zastoka sestra Vauzous. "Nimam pravice, da vam tako govorim. Nisem ne vaš spovednik, niti vaša prednica in niti ti nimajo pravice do kaj takega. Toda prosim vas za pomoč, ker me ta negotovost tako muči..."

"O kaki negotovosti govorite, ma Mère?"

Marija Terezija se nasloni na steno, kakor da bi se brez opore ne mogla več držati pokonci.

"Bernardka Soubirous, pomagajte mi! Jaz vam ne morem verjeti..."

"Ali sem v zadnjem času rekla kakšno neresnico, ma Mère?" — vpraša Bernardka docela presenečena.

"Niste povedali neresnice, ma soeur... In vendar velika neresnica ali velika neresnica vašega življenja me grozi uničiti..."

"Ne razumem tega, ma Mère," reče Bernardka in povese oči.

"Držala sem objubo, sestra Marija Bernarda in od začetka dalje nisem z vami nikoli več govorila o prikazovanjih. Vem, da je zelo grdo, če zdaj to svojo objubo prelomim. Vem tudi, da je neodpustljiv greh, vztrajati v dvomu kljub odločbi teološke preiskovalne komisije, kljub škofovi sodbi, da celo kljub

mnenju svetega Očeta. Toda Bog vidi moje zavrženo srce in ne morem si pomagati. Zavoljo tega sem prišla k vam, ma soeur, in vas prosim pomoči..."

Bernardka počasi in resno dvigne pogled.

"In kaj mi ne verujete, ma Mère?"

"Dobro vprašanje je to, Marija Bernardka! Verujem vam, da ste imeli prikazovanja in da ste jih imeli večkrat. Ne morem pa vam verovati, da je vizija govorila narečje patois in da je sama povedala svoje ime. Že leta se v mislih in molitvah mučim z Vami. O tem morem dati račun pred Bogom. Poznam vaše otroško, ljubko razigrano bitje, to vašo, kako bi rekla, umetniško naravo. Vašo nebrzdano fantazijo poznam iz osnutkov, ki ste jih napravljali za vezenje. Mogoče je ta nebrzdana fantazija bistveno marsikaj dodala resničnemu prikazovanju, tako, da niste mogli več razločevati med resnico in neresnico. Mogoče je v onih februar-skih dneh vašo fantazijo razgrela še govorjenje žena in deklet, tako da ste videli in slišali, kar vam je bilo prej govorjeno. Znaite privezovati človeške duše kakor nihče drugi. Tudi to je božji dar in sicer nevaren. Tako je eno terjalo drugo. Bili ste otrok. In še vedno ste. Niste mogli več razločiti meje med resnično vizijo in fantazijo. Kar so vam pripovedovali drugi, je vedno bolj postajala resnica. In ko ste se znašli na tej poti, ni bilo več povratka. Z darom, da ste znali ganiti srca, ste pridobili prečastite gospode pri komisiji, kakor prej prevzvišenega gospoda škofa iz Montpellierra, ki je jokalo zavoljo vaših besedi. Ali ne bi moglo biti tako, dragi otrok?"

"Ne! Ni bilo tako, ma Mère," reče Bernardka tiho.

"Oh, strašnih bolečin bi me rešili, ko bi me mogli prepričati. Tako pa sem

nevrednica nemara edina, poleg bogotajcev, ki še dvomim. Neizrečeno strašno je, da moram tako govoriti z vami. Toda povejte mi znamenje, ki bi mi moglo pomagati!"

"Ali niso čudežna ozdravljenja?" — vpraša Bernardka po dolgem molku.

"Velika znamenja so, ma soeur, največja, ki morejo biti. Toda jaz zahtevam drugo znamenje, ki se tiče samo vas, Marija Bernarda... Poslušajte. Povedati vam hočem nekaj iz časa mo-
ga noviciata. Takrat je živila v naši hiši še stara sestra Raymonda. Bila je zelo podobna naši sestri Zofiji, ki je pred kratkim umrla, le da je v dneh, ko je bila pri močeh, veliko več delala in siceh v nimeški ubožnici in hiralnici. Tam je stregla starcem, kar je, kar sami veste, zoperno delo. Toda sestra Raymonda je bila tudi prva v molitvi in premišljevanju. Pri tem pa tiha in vedra kakor otrok. Nič ni vedel svet o njej. Nikoli ni zahtevala, da je imela prikazovanja. Niti časopis niti prevzvišeni škof niso ne govorili ne pisali o njej. Razen njenega spovednika ni nemara nihče poznal njene z milostjo napolnjene duše. Me vse do njene smrti nisimo prav nič vedele, da je prejela najlepšo vseh milosti in da je na dlaneh nosila čudežne rane..."

Bernardka je z vso silo, da, ježno stresla z glavo.

"Mislim, da vam ne morem pomagati, ma Mère," je rekla kratko. Potlej je sedla na posteljo in se ni premaknila. Tudi Vauzous je negibno strmela predse. Čez nekaj časa pa je Bernardka dvignila glavo, kakor, da se je v hipu nečesa domislila in se slabotno nasmehnila.

"Mogoče je vendar neko znamenje za vas, ma Mère," je zašepetala in počasi dvignila krilo, da se je pokazala gola leva noga. Koleno je grozno

razdejano po tvorcu, ki je bil velik skoraj kakor otroška glava. Starejša nuna je pri tem pogledu omahnila. Odšla je proti vratom. Nato se je vrnila. Odprla je usta, da bi nekaj povedala. Toda ni spravila besede iz sebe. Nema se je zgrudila pred Bernardko v spoznanju tega, kar je videla zdaj in ponovi.

Štirinštirideseto poglavje.

ZAME STUDENEC NE TEČE

Ko se je Marija Terezija spričo strašnega znamenja, ki ga ji je pokazala Bernardka, sesedla, je v trenutnem razsvetljenju videla veliko zvezo.

Massabielska Devica, je to negodno bitje izbrala za orodje in mu je za prvo nalogo položila v usta trdovraten klic po pokori, čeprav bitje v svoji otroškosti in preprostosti svarila vsem grešnikom sveta niti razumelo ni. Pokora, pokora, pokora! In vedno znova! Svet je umazan. Svet je bolan. Molite za grešnike, Molite za bolni svet! Kakor je pokora z ozirom na greh svetla, tako je greh z ozirom na bolezen temen. Klic po pokori je samo neka prava za Gospojin načrt. Pod čudnimi okoliščinami (požiranje zemlje, bruhanje) izgrebe nesluteči, preprosti otrok milostni studenec iz zemlje, ki počasi daje spoznavati svojo moč in s svojo čudodelno silo spravi v gibanje ves svet, ki se razdeli v pristaše in v nasprotnike studenca. Z najdobo studenca je praktična otrokova naloga končana in videti je, da je otrok odpušen iz Gospejine službe. Cerkveno vodstvo z natančno, skoraj zoperno preiskavo štiri polna leta preiskuje prikazovanja. Šele potlej izreče svoje prepričanje in prizna nadnaravni značaj prikazovanj. Kaj pa se zgodi z Bernardko, s posredovalko med Gospo in svetom? Tarbeški škof je že zdavnaj spoznal, da mora to čudovito božje bitje vzeti v cerkveno varstvo.